

Splošna deklaracija o prostovoljstvu

Prostovoljstvo je temeljni kamen civilne družbe. Oživlja najplemenitejše težnje človeštva – prizadevanje za mir, svobodo, priložnosti, varnost in pravico za vse ljudi.

Svet v sedanjem času globalizacije in stalnih sprememb postaja čedalje manjši, bolj kompleksen, vse več je tudi medsebojnih odvisnosti. Prostovoljstvo – bodisi individualno ali skupinsko – je način, kako:

- Ohranjamo in krepimo človeške vrednote skupnosti, skrbnosti in koristnosti.
- Posamezniki lahko kot člani skupnosti uveljavljajo svoje pravice in dolžnosti, hkrati pa se vse življenje učijo in rastejo ter dosegajo svoj polni človeški potencial.
- V razlikah, ki nas ločujejo, lahko najdemo povezave in živimo skupaj v zdravih, trajnostnih družbah, skupaj poskušamo poiskati inovativne rešitve za skupne izzive in oblikujemo svoje kolektivne usode.

Prostovoljstvo je ob zori novega tisočletja za vse družbe bistvenega pomena. Deklaracija Združenih narodov, da zmoremo »mi, ljudstva« spremeniti svet, s prostovoljstvom postane praktično, učinkovito dejanje.

Pričujoča deklaracija podpira pravico sleherne ženske, slehernega moškega in otroka do svobodnega združevanja in opravljanja prostovoljskega dela ne glede na kulturno ali etnično poreklo, veroizpoved, starost, spol ter fizično, socialno ali ekonomsko stanje. Vsem ljudem na svetu bi morali priznati pravico, da svoj čas, svoje talente in energijo z individualnimi ali kolektivnimi dejanji svobodno ponudijo drugim in skupnostim, ne da bi pričakovali plačilo.

Prizadevamo si za razvoj prostovoljstva, ki:

- spodbuja, da pri prepoznavanju in reševanju težav skupnosti sodeluje celotna skupnost;
- mlade spodbuja in jim omogoča, da praktično delo v korist skupnosti postane stalna sestavina njihovih življenj;
- spregovori namesto tistih, ki sami ne morejo spregovoriti;
- tudi drugim omogoča, da sodelujejo kot prostovoljci;
- dopolnjuje odgovorno delovanje drugih sektorjev in delo zaposlenih, vendar ju ne nadomešča;
- ljudem pomaga pridobivati nova znanja in veščine ter v celoti razviti njihove potenciale, samozadostnost in ustvarjalnost;
- promovira družino, skupnost, nacionalno in globalno solidarnost.

Verjamemo, da je skupna odgovornost prostovoljcev, organizacij in skupnosti, ki jim služijo, da:

- ustvarjajo okolja, v katerih lahko prostovoljci opravljajo smiselno delo, s katerim dosegajo dogovorjene rezultate;
- opredeljujejo kriterije za sodelovanje prostovoljcev, tudi to, kdaj lahko organizacija in prostovoljec prekineta svojo obvezo, ter razvijajo usmeritve za prostovoljsko delovanje;
- poskrbijo za ustrezno zaščito prostovoljcev in tistih, ki jim je delo prostovoljcev namenjeno;
- poskrbijo, da imajo prostovoljci na voljo ustrezno usposabljanje, redne evalvacije in zagotovijo priznavanje njihovega dela;

- zagotavljajo dostopnost za vse, tako da odstranijo fizične, ekonomske, družbene in kulturne ovire za sodelovanje.

Upošteva temeljne človekove pravice, opisane v Splošni deklaraciji človekovih pravic OZN, načela prostovoljstva ter odgovornosti prostovoljcev in organizacij, v okviru katerih delujejo, pozivamo:

Vse prostovoljce, da izrazijo svoje zaupanje v prostovoljsko delovanje kot kreativno in posredniško silo, ki:

- gradi zdrave, trajnostne skupnosti, ki spoštujejo dostojanstvo vseh;
- opolnomoči ljudi, da uveljavljajo pravice, ki jih imajo kot človeška bitja, in si tako izboljšajo življenje;
- pomaga reševati družbene, kulturne, ekonomske in okoljske težave;
- s sodelovanjem v svetovnem merilu gradi bolj človečno in pravično družbo.

Različne voditelje:

- **voditelje vseh** sektorjev, naj z združenimi močmi ustvarijo močna, vidna in učinkovita lokalna in nacionalna »prostovoljska središča«, ki bodo delovala kot primarne vodstvene organizacije za prostovoljstvo;
- **vlade**, naj zagotovijo, da imajo vsi ljudje pravico prostovoljsko delovati, naj odstranijo vse zakonske ovire za sodelovanje, naj v svoje delo vključijo prostovoljce, naj nevladnim organizacijam zagotovijo sredstva, da bodo lahko promovirale in podpirale učinkovito mobilizacijo in koordinacijo prostovoljcev;
- **voditelje poslov**, naj spodbujajo in olajšajo vključevanje zaposlenih kot prostovoljcev v skupnost, naj človeške in finančne vire namenijo razvoju infrastrukture, potrebne za podporo prostovoljstvu;
- **medijske voditelje**, naj pripovedujejo zgodbe prostovoljcev in objavljajo informacije, ki ljudi spodbujajo k prostovoljstvu in jim pri tem pomagajo;
- **vodilne na področju izobraževanja**, naj ljudi vseh starosti spodbujajo k prostovoljskemu delu in jim pri tem pomagajo, naj zanje ustvarjajo priložnosti za razmišljanje in učenje na podlagi opravljenega dela;
- **verske voditelje**, naj prostovoljstvo predstavijo kot ustrezen odziv na duhovni poziv vsem ljudem k služenju;
- **voditelje nevladnih organizacij**, naj ustvarjajo prostovoljcem naklonjena organizacijska okolja in naj potrebne človeške in finančne vire namenijo učinkovitemu pridobivanju prostovoljcev.

Združene narode

- naj razglasijo »desetletje prostovoljcev in civilne družbe« ter s tem priznajo potrebo po krepitvi institucij svobodne družbe;
- »rdeči V« priznajo kot univerzalni simbol prostovoljstva.

IAVE poziva prostovoljce in voditelje vseh sektorjev po vsem svetu, naj se partnersko povežejo in promovirajo ter podpirajo učinkovito, za vse dostopno prostovoljsko delo kot simbol solidarnosti med vsemi ljudstvi in narodi. IAVE vabi globalno prostovoljsko skupnost k proučevanju, razpravi, podpori in uveljavljanju Splošne deklaracije o prostovoljstvu.

Deklaracijo je mednarodni upravni odbor IAVE – Mednarodnega združenja za prostovoljstvo sprejel na 16. svetovni konferenci o prostovoljstvu v Amsterdamu (Nizozemska), januarja 2001, v mednarodnem letu prostovoljcev.